

KEHITYSYHTEISTYÖN LAINSÄÄDÄNTÖHANKKEEN TYÖRYHMÄN KOKOUS

10.5.2023, Teams/ Ulkoministeriö, E1215 Diplomaatti

Osallistujat:

Alivaltiosihteeri Pasi Hellman, Ulkoministeriö (puheenjohtaja)

Apulaisosastopäällikkö Juha Savolainen, Ulkoministeriö
(varapuheenjohtaja)

Yksikön päällikkö Emmi Oikari, Ulkoministeriö

Yksikön päällikkö Ramses Malaty, Ulkoministeriö

Ulkoasiainneuvos Eija Rotinen, Ulkoministeriö

Tiiminvetäjä Oskar Kass, Ulkoministeriö

Lainsäädäntöneuvos Johanna Lahti, Ulkoministeriö

Ylitarkastaja Venla Voutilainen, Ulkoministeriö

Lainsäädäntösihteeri Sara Piirainen, Ulkoministeriö

Tarkastaja Eetu Tulonen, Ulkoministeriö (sihteeri)

Asiantuntijat:

Hallintojohtaja Minnamari Marttila, Finnfund

1. Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

2. Hankkeen alatyöryhmien edistyminen

a) Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset: Alatyöryhmän järjestäytyminen on aloitettu, mutta varsinainen työ on käynnistynyt odotettua hitaammin, sillä kaikkia jäseniä ei ole vielä nimetty. Alatyöryhmä on lähtenyt liikkeelle rahastosijoituksia koskevan muistion laatimisella ja keskustelulla Sveitsin kehitysyhteistyövirasto SDC:n kanssa, joka on tehnyt omia laajoja kehitysrahoituksen lainsäädäntöselvityksiä. Seuraavaksi työ etenee selvityksiin i) kehitysyhteistyön, lainanannon ja valtion omistukseen liittyvistä toimivaltaperusteista, ii) lainanantolakiin tarvittavista poikkeuksista, valtiontukielementeistä, menomuotoisista lainoista ja alijäämämanuaalin soveltamisesta.

Alatyöryhmä tarkastelee millä edellytyksillä Finnfund voisi hallinnoida rahastoja. Selvitettäviiin kysymyksiin sisältyy muun muassa, miten valtio voisi sijoittaa Finnfundin hallinnoimaan rahastoon ja edellyttäisikö tämä muutoksia Finnfund-lakiin. Tukikonsulttipalvelut ja muut toimivaltakysymykset on tarkoitus käydä läpi tammi-helmikuussa 2024. Selvitysten yhteydessä tarkastellaan, onko muusta valtion lainanannosta säädetty erillislailla ja riittääkö nykyinen sääntely, vai tuleeko lainsäädäntöä päivittää. Säädöstasoon ja toimivaltaan liittyvät kysymykset koskevat kaikkia alatyöryhmiä ja kokouksessa päätettiin kutsua oikeusministeriön edustaja kuultavaksi asiasta päätyöryhmään.

Kokouksessa käytiin keskustelua alatyöryhmien aikataulusta ja työmäärästä. Tällä hetkellä korkotukiluottoja koskeva PIF- ja Finnfund-alatyöryhmä ovat jo juristeille täystyöllistäviä, mutta juristiresursseja tarvitaan myös laina- ja sijoituskysymysten selvittämiseen.

b) Finnfundin ulkoistamiskysymykset: Alatyöryhmän puheenjohtaja esitteli työsuunnitelman, josta käydyssä keskustelussa todettiin, että helmikuulle 2024 asti laadittu suunnitelma on selkeä, mutta kokoustahti on varsin tiivis juristien henkilöstöressurssien näkökulmasta. Alatyöryhmä selvittää ensimmäisenä Finnpartnership-liikeympäristöön liittyvät julkisen hallintotehtävän määrittelykysymykset, sillä nämä selvitykset tulevat ohjaamaan myös mahdollisiin muihin ulkoistuskysymyksiin liittyvää pohdintaa.

Kesän lyhyen kokoustaunon jälkeen on tarkoitus jatkaa selvityksillä muiden yksityisen sektorin kehitysyhteistyön toimintojen ulkoistamisen edellytyksistä ja tarvittavista muutoksista, jotta Finnfund voisi antaa TA-tukea esimerkiksi investointien toteutettavuusselvityksiin ja kehitysvaikutusten edistämiseen. Asiasta käydyssä keskustelussa nostettiin esiin tarve huomioida mahdollisten uudistusten vaikutukset Finnfundin henkilöstöresurssointiin. Työryhmä linjasi myös, että Finnfund-alatyöryhmän ohjelmaan lisätään tarkastelu yhtiön hallintoneuvoston roolista. Finnfund on yksi harvoista valtionyhtiöistä, jossa hallintoneuvosto on säilytetty.

Asiakohdan yhteydessä käytiin keskustelua mahdollisesta tarpeesta hankkia ulkoisia selvityksiä ja asiantuntijalausuntoja. Työryhmän puheenjohtaja linjasi, että mahdollisimman paljon pyritään tekemään viranomaistyönä. Tämän lisäksi päätettiin tehdä kevyt markkinakartoitus siitä minkä verran esimerkiksi akateemisen asiantuntijalausannon teettäminen maksaisi. Esitykset vaihtoehdoista ja kustannuksista tuodaan päätyöryhmään. Selvitysten arvioitiin alittavan hankintalain kansallisen kynnyksiarvon, mutta on huomioitava, ettei synny tilannetta jossa useita kilpailutuksia on katsottu pilkotun alatyöryhmiin, ja nämä ylittävät yhdessä kynnyksiarvon.

c) Korkotukiluottojen (PIF) kehittäminen: Alatyöryhmä on järjestäytynyt ja keskustelussa todettiin, että työ- ja elinkeinoministeriön kokemukset käynnissä olevasta Finnveraa koskevan lainsäädännön uudistuksesta ovat olleet arvokkaita. Alatyöryhmä on käynyt läpi PIF:n nykytilaa ja instrumenttiin on tullut useita muutoksia sitten toiminnan alkamisen, jotka eivät heijastu lainsäädännössä. Lisäksi toimintaa ohjaa myös ministerin hyväksymä ohje PIF:n toiminnasta. Työryhmä selvittää mitä seikkoja tulee päivittää lain- ja mitä asetuksen tasolla, ja mitä on hyvä pitää ministerin päätöksellä päivitettävissä normissa. Tämän lisäksi tarkastellaan millä tavalla korkotukiluottolakia tulisi muuttaa, jotta Finnveran tytäryhtiö (Vientiluotto Oy) voisi rahoittaa hankkeita suoraan.

Finnfund-alatyöryhmän selvityksiä ulkoistuksista ja julkisesta hallintotehtävästä on tarkoitus hyödyntää myös PIF-alatyöryhmän korkotukiluoton päivittämistä koskevassa työssä. Keskustelussa todettiin, että säädöstaso- ja toimivaltakysymysten lisäksi on mahdollisesti tarve pitää myös valtiontuesta erillinen keskustelu alatyöryhmien kesken.

Yritystukineuvottelukuntaan voidaan viedä esiin nousevia spesifejä valtiontukikysymyksiä lausunnolle ja työ- ja elinkeinoministeriöstä voidaan pyytää yleistä tukea.

d) Muut: Alatyöryhmä 4 oli pitänyt ensimmäisen kokouksensa. Alatyöryhmässä selvitetään, mitä tehtäviä ulkoministeriö on ulkoistanut yksityisille toimijoille tai muille valtion virastoille tai sidosyksiköille ja onko näiden joukossa julkisia hallintotehtäviä. Lisäksi selvityksessä on ulkoministeriön mahdolliset muut säädöstarpeet liittyen valtionavustuksiin, EU-delegoituun yhteistyöhön sekä niin sanottuun IKI-lakiin (laki valtion virastojen osallistumisesta kehitysyhteistyöhön).. Samalla selvitetään mahdollisuutta virastomaisten toimintojen keskittämiseksi ja mahdolliselle ulkoistamiselle. Todettiin, että HAUS-tukikonsulttien käyttöön tarvitaan selkeämpää yhteistä mallia ja tämä olisi hyvä lisätä alatyöryhmän selvityslistalle. Alatyöryhmä on päättänyt osallistaa mahdollisuuksien mukaan laajemmin kehityspoliittisen osaston juristitiimiä.

3. Muut esille tulevat asiat

Työryhmä linjasi, että alatyöryhmissä käytävät keskustelut raportoidaan päätyöryhmälle ja koosteet jaetaan työryhmän jäsenten tietoon, jotta näistä voidaan tarvittaessa keskustella seikkaperäisemmin myös päätyöryhmässä. Päätyöryhmän muistiot viedään hankeikkunaan.